

ČEZ staví obří větrnou farmu

17.9.2009 Hospodářské noviny str. 24 Svět

Zuzana Kubátová

Rumunsko

Reportáž

Ještě před rokem obklopovaly zapadlou rumunskou vesnici Fantanele jen pastviny a vinice. Obec s tisícovkou obyvatel leží sice jen pár kilometrů od černomořského přístavu Constanta, ale je to úplně jiný svět než turisty vyhledávané pobřeží. Constanta i v krizi zažívá stavební boom. Rostou tu stovky hotelů i administrativních novostaveb ze skla a oceli, kasina a akvaparky. Chalupy Fantanele stojí kolem prašné silničky, po návisi pobíhají slepice, na dvorcích se pasou kozy a dopravu do práce obstarává koňský povoz.

A právě ve Fantanele se rodí chlouba rumunské energetiky. Na 12 kilometrů dlouhém a šest kilometrů širokém pásu, který začíná kousek od fantanelských chalup a táhne se až k sousední obci Cogealac, roste největší přímořská větrná elektrárna Evropy za 1,1 miliardy eur. Staví ji rumunská pobočka firmy ČEZ.

Zatím stojí na nekonečně prázdné pláni za Fantanele prvních deset větrníků, nejspíše do zimy roku 2011 jich vyroste celkem 240. Kapacita dokončené elektrárny má činit 600 megawattů, což odpovídá skoro dvěma třetinám jednoho temelínského jaderného bloku.

„Podobně velkou větrnou farmu už v Evropě těžko někdo postaví, vhodné lokality nejsou. Měli jsme štěstí, že se nám povedlo získat naprosto unikátní pozemek,“ říká šéf projektu Ondřej Šafář. K podobným stavbám je třeba nejen místo, kde větrníky nebudou překážet, lokalita musí mít vhodné větrné podmínky a napojení na rozvodné sítě. Což Fantanele náhodou má: právě kolem staveniště vede vysokonapěťová linka, vybudovaná v 80. letech minulého století, aby zásobovala proudem nedaleké obří železářny, jež měly být chloubou socialistického Rumunska. Sen o průmyslovém gigantu padl, linka je nevyužitá – a jako připravená pro novou elektrárnu.

Češi nasadili ostré tempo i když má Rumunsko jako přímořský stát pro větrníky vhodné klima, zatím jich tu stojí málo. Většinou jde navíc o starší vrtule, které dosloužily v západní Evropě. Všechny větrné elektrárny v zemi dohromady nemají výkon ani deset megawattů.

ČEZ rozpracovaný projekt koupil loni v létě od rumunsko-americké firmy CWP, jež lokalitu objevila, získala nezbytná povolení a hledala investora, schopného záměr dokončit. Česká firma v Rumunsku působí od roku 2005 zatím jen v oblasti distribuce elektřiny a už dlouho hledala šanci, jak se dostat k výrobním zdrojům. Obří větrný park přesně zapadá do jejího konceptu. Stavbu Češi rozjeli tak rychle, že tím zaskočili rumunské stavebnictví i dopravu. Generátory větrníků dodává americká firma GE, obří díly tubusů a vrtulí se dovážejí z Brazílie či Dánska. Dovážet se ale zpočátku musel třeba i cement – a to přesto, že Rumunsko patří k velkým evropským výrobcům této suroviny. „Nedělal se tu ale speciální typ, který dodavatelé technologie vyžadují. Museli jsme ho vozit z Německa kamiony přes Karpaty, protože rumunská železniční překladiště vůbec nejsou na vykládání cementu vybavena – země jej totiž jenom exportuje,“ říká Šafář. Beton pro ukotvení paty jediného stometrového větrníku přitom pohltí deset kamionů cementu.

Místní se nebouří. Přestože fantanelští, léta zvyklí na klid, teď žijí uprostřed gigantické stavby – a ještě skoro dva roky budou –, nevyvolává větrná farma takový odpor, jak by se tu dalo čekat. Místní pasáci, kteří hlídají stádo mezi rozestavěnými větrníky, nad nimi lhostejně mávají rukou. Lidi se stavbou smiřuje nejspíš i to, že dává v chudém regionu práci skoro čtyřem stovkám dělníků, živí místní stavební firmu i betonárku. A navíc investor obec odškodňuje finančně – staví tu vodovod, zrekonstruoval fotbalové hřiště, slibuje vybudovat chodníky i silnice.

ČEZ považuje projekt Fantanele za start chystané expanze v Rumunsku, kde je zatím hlavně vlastníkem největší z osmi místních distribučních společností. Firma tu vyhrála tendr na modernizaci elektrárny Galati, u níž chce navíc postavit i nový plynový blok o kapacitě 400 megawattů. „Zatím jsme ve fázi oceňování aktiva a přípravy společného podniku se státem, pokud projekt klapne, nabízí se tu řada efektů právě při spojení s farmou Fantanele,“ vysvětluje šéf zahraniční divize ČEZ Tomáš Pleskač. Plynová elektrárna by mohla vyrovnávat výkyvy v produkci větrné farmy, která je závislá na síle větru.

ČEZ dnes působí v 15 státech a Rumunsko mezi nimi patří podle Pleskače mezi ty, kde se vynaložené investice nejlépe vracejí. Firma tu zaměstnává přes 2,5 tisíce lidí. Její loňský zisk EBITDA se pohybuje v přepočtu kolem miliardy korun. Letos i přes pětínový pokles trhu s elektřinou způsobený krizí budou výsledky ještě o něco lepší.

Foto popis| ve smířeném duchu Místní pasáci, kteří hlídají stádo mezi rozestavěnými větrníky, mávají nad gigantickou stavbou rukou. Dává totiž v chudém regionu práci kolem čtyř stovek dělníků, živí místní stavební firmu i betonárku. A navíc investor obec odškodňuje finančně.
Foto autor| foto: autorka

O autorovi| od naší zvláštní zpravodajky v rumunsku Zuzana Kubátová
zuzana.kubatova@economia.cz